

Podsvijest. Magla.

Maslyk, Tetiana

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:513580>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Maslyk, Tetiana

Master's thesis / Diplomski rad

2024

**Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:
University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu,
Akademij**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
SLIKARSKI ODSJEK

DIPLOMSKI RAD

PODSVJEST.MAGLA.

Diplomantica: Tetiana Maslyk

Studijski program: Diplomski sveučilišni studij Slikarstvo

Mentor: prof. art. Matko VEKIĆ

Zagreb, 2024.

SADRŽAJ

1. <i>SAŽETAK</i>	1
2. <i>SUMMARY</i>	2
3. <i>UVOD</i>	3
4. <i>INSPIRACIJA I UZORI</i>	4
5. <i>POSTUPAK RADA – SLIKARSKI PROCES</i>	6
6. <i>FOTOGRAFIJE RADOVA</i>	10
7. <i>ZAKLJUČAK</i>	23
8. <i>LITERATURA</i>	25

1.SAŽETAK

Ništa ne nastaje ni iz čega.

Kada sve bitke stanu i zvukovi eksplozija utihnu, kada vatreni jezici izblijede i okus željeza na usnama nestane, kada padnu posljednje kapi života i heroji se slegnu u čvrsto tlo, te kada ostaci prepoznatljivog izgaraju i nijedan neprirodan zvuk više ne ometa tijek života, okrenut ćemo se oko sebe i prepoznati ruševine i spaljenu zemlju. Udahnut ćemo dim ugašene vatre i osjetiti opor miris tinjajuće prošlosti. Iskusićemo razaranja, a tišina će nas obuhvatiti snažnije nego stotinu eksplozija. Bit ćemo sami, u društvu gustoće svojih misli. Pogledat ćemo u tamu, a ona će uzvratiti pogled.

Ova prazna gustoća komunicira snažnije nego što možemo zamisliti ili se nadati.

Što je prvotno percipirano kao kraj, pretvorit će se u novi početak. Na mjestu gdje je ostalo samo ništa. Gdje smo napustili svoje nade, ideje i snove – ne ostaje ništa. Prazno platno koje možemo ispuniti, ali ne moramo.

U ovom radu, površina platna služi kao medij za dokumentiranje razmišljanja o početnoj točki u životu, u trenutku kada je jedan period prošao i potrebno je odlučiti o daljnjem smjeru. Također se razmatraju sjećanja, objekti i odnosi koje bilježi memorija, te se prepoznaje unutarnja osjetljivost. Uz to, istražuje se odnos između slojevitosti stvarnosti i naših odluka, koji se povezuje s određenim autobiografskim vremenskim periodima i događajima, odražavajući duboku introspektivnost. Opisat ću proces stvaranja serije slika pod nazivom „Podsvjest.Magla“.

2.SUMMARY

When all battles cease and the sounds of explosions quiet, when fiery tongues fade and the taste of iron on our lips disappears, when the last drops of life fall and heroes sink into the firm ground, and when the remnants of the familiar burn away and no unnatural sound disrupts the flow of life, we will look around and recognize the ruins and scorched earth. We will inhale the smoke of extinguished fires and sense the acrid smell of smoldering past. We will experience devastation, and the silence will envelop us more profoundly than a hundred explosions. We will be alone, in the company of the density of our thoughts. We will gaze into the darkness, and it will gaze back at us.

This empty density communicates more forcefully than we can imagine or hope.

What was initially perceived as an end will transform into a beginning. In the place where only emptiness remains, where we have left our hopes, ideas, and dreams—there is nothing left. An empty canvas that we can fill, but need not.

In this work, the canvas surface serves as a medium for documenting reflections on a starting point in life, at a moment when one period has ended and a decision must be made about the next step. It also examines memories, objects, and relationships recorded by memory, recognizing the inner sensitivity. Furthermore, it explores the relationship between the layers of reality and our decisions, which is connected to specific autobiographical periods and events, reflecting profound introspection.

I will describe the process of creating a series of paintings titled "Subconscious. Fog."

3.UVOD

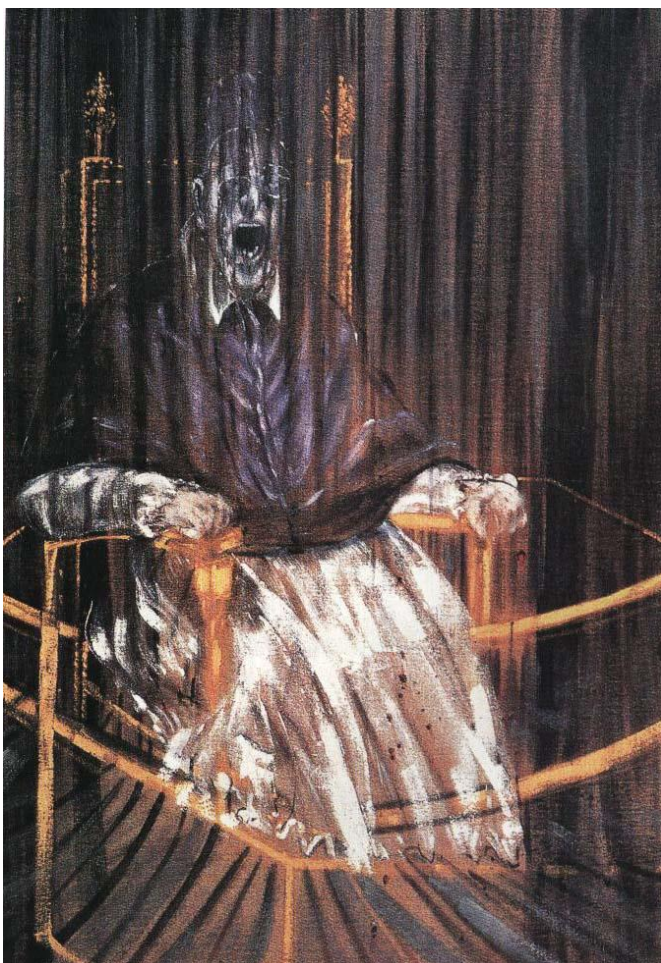
Ideja za stvaranje ove serije proizašla je iz tragičnih događaja koji su pogodili teritorij moje zemlje. Rat — narativ koji se kroz stoljeća neprekidno rekonstruira i interpretira u brojnim medijima i od strane umjetnika širom svijeta. Moja interpretacija rata proizlazi iz osobnog iskustva življenja u vrijeme sukoba, usmjerenog na simultano doživljavanje i refleksiju nad mogućim posljedicama koje bi mogle nastati nakon završetka rata. Kroz ovu seriju slika, nastojim istražiti imaginarne scenarije i emocionalne reakcije koje bi se mogle dogoditi kada rat konačno završi. Razmišljala sam o tome kako uskladiti i izraziti spektar emocija i uvjeta postojanja koji su do sada bili potpuno neodređeni i fluidni. Kako spojiti i oblikovati te elemente tako da gledatelj može doživjeti ono što sam namjeravala prenijeti. Cilj je bio razviti metodologiju koja će omogućiti prikaz kompleksnih emocionalnih stanja i egzistencijalnih uvjeta na način koji će omogućiti publici da se angažira i snažnije poveže s prikazanim sadržajem i osjeti suštinsku namjeru izraza.

4.INSPIRACIJA I UZORI

Inspiracija za ovaj rad proizašla je iz promišljanja o radovima koji su se bavili sličnim motivima i emocionalnim stanjima. To su

1. Francis Bacon

Francis Bacon je bio jedan od najvažnijih umjetnika 20. stoljeća koji je tematski istraživao duboku unutarnju borbu i emocije usamljenosti. Njegova djela, često obilježena surovim i ekspresivnim prikazima ljudskih figura, reflektiraju osjećaj izolacije i emocionalne boli. Njegove slike, poput „Tri studije za figure na temelju krucifiksa“, oslikavaju psihološke traume i unutarnje sukobe koji proizlaze iz ratnih iskustava i osobne patnje.

The Screaming Pope (1953), Francis Bacon

2. Goya

Francisco de Goya, posebno u seriji „Potrebi za preživljavanjem“, prikazuje brutalnost rata i emocionalnu iscrpljenost. Njegovi radovi, kao što su „Disparates“ (Besmislice), istražuju teme nasilja i socijalne nepravde, pružajući mračan i kritički pogled na ljudsku prirodu u vremenima rata i krize.

Ghostly Vision (1801), Francisco de Goya

3. Paul Nash

Paul Nash bio je engleski umjetnik koji je služio u Prvom svjetskom ratu i čije su slike duboko nadahnute iskustvom rata. Njegova djela, kao što su „The Menin Road“ i „We Are Making a New World“, prikazuju post-ratne krajolike i osjećaj izgubljenosti, simbolizirajući devastaciju i emocionalnu izolaciju koja prati ratne događaje.

Wire (1918), Paul Nash

5. Anselm Kiefer

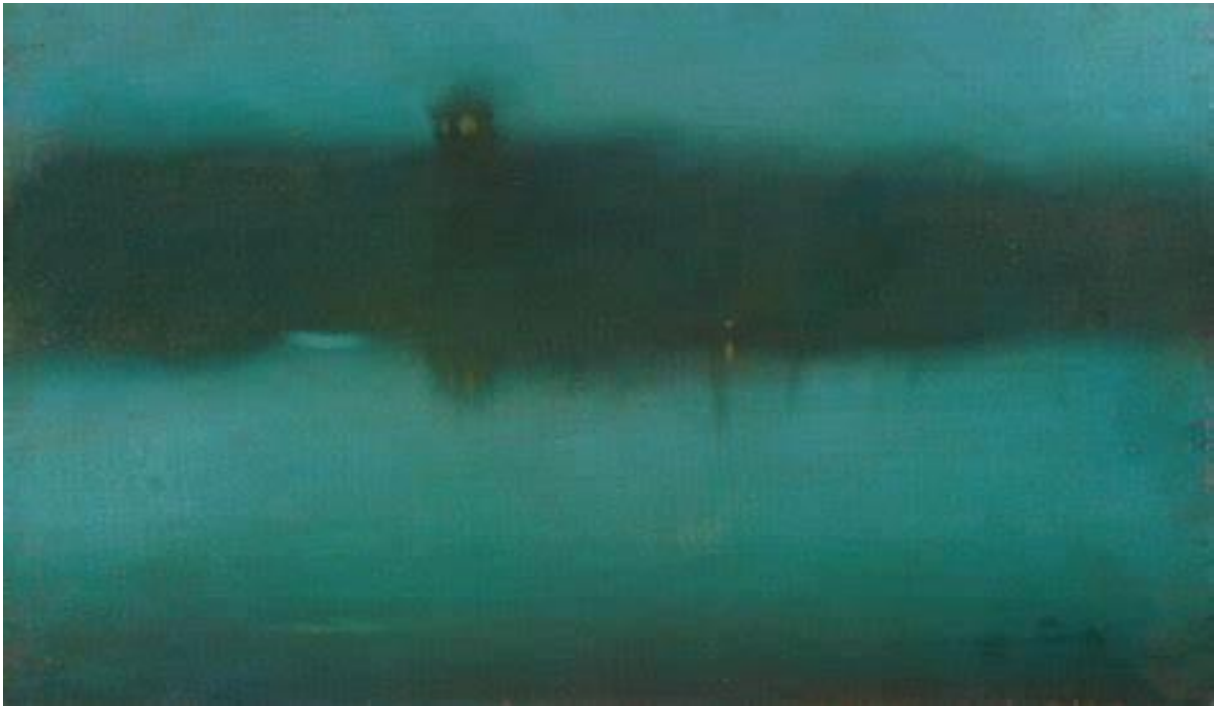
Anselm Kiefer, suvremeni njemački umjetnik, istražuje teme povijesti, rata i sjećanja. Njegova djela, kao što su „Margarethe“ i „The Garden of Earthly Delights“, često koriste simboliku rata i emocionalne težine da bi izrazila traume i povijesne boli, često s temom odabira puta u kontekstu društvenih i osobnih katastrofa.

Anselm Kiefer, Beilzeit—Wolfszeit . 2019

6. *James Whistler*

James Whistler, iako poznatiji po svojim portretima i pejzažima, također je istraživao teme introspekcije i unutarnjih sukoba. Njegova serija „Nocturnes“ prikazuje noćne krajolike i koristi atmosferu usamljenosti i introspektivnosti kako bi istražio unutarnje stanje uma i emocionalnu dubinu.

Nocturne: Silver and Grey (1873), James Whistler

7. *Rotko*

Mark Rothko, jedan od najistaknutijih predstavnika apstraktnog ekspresionizma te slikarstva obojenog polja, poznat je po svojim velikim, atmosferskim slikama koje istražuju ljudsku emocionalnu dubinu i unutarnje stanje. Njegova djela, često karakterizirana slojevima prozirnih boja i mekih rubova, usmjerena su na stvaranje osjećaja transcendencije, kontemplacije i introspekcije, može djelovati kao most između unutarnjeg emocionalnog iskustva i vanjskog, vizualnog izraza.

Untitled (Red) 1968, Mark Rothko

8. *Tiberiy Szilvashi*

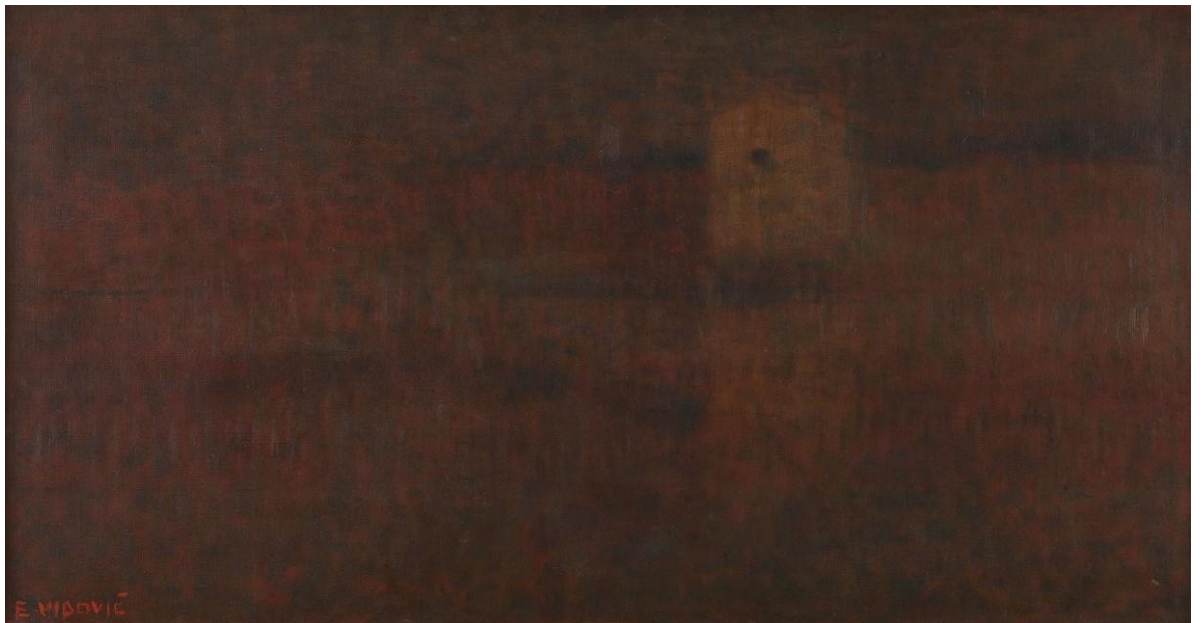
Tiberiy Szilvashi (rođen 13. lipnja 1947., Mukačevo, Zakarpatska oblast)-ukrajinski apstraktni umjetnik, laureat Ukrajinske nacionalne nagrade Taras Ševčenko 2022. godine 1980tih godina postao je pokretač i voditelj umjetničkih plenera u Sednevu, gdje su se okupljali umjetnici od kojih su neki formirali novu ukrajinsku umjetnost. Tiberii Silvashi bio je ideologom grupe apstraktnih umjetnika "Slikoviti rezervat prirode " (1990-ih), kojima je boja bila glavni alat slikanja. Godine 2012. bio je jedan od osnivača i kustosa „Saveza 22“ – projekta usmjerenog na produbljivanje, produbljivanje i razvoj određenih oblika nefigurativne umjetnosti u Ukrajini.

Tiberiy Szilvash-br. 5, 1995., iz serije "Oko ponoći", platno, ulje

8. Emanuel Vidović

Emanuel Vidović (Split, 24. XII. 1870 – Split, 1. VI. 1953) Iako pretežno poznat po svojim pejzažima, Vidović je često koristio tamne tonove i atmosferičnost kako bi stvorio osjećaj melankolije i tišine, što ga povezuje s temama unutarnjeg istraživanja i introspekcije.

Emanuel Vidović-Ribarska kuća (1918), Ulje na platnu

5.POSTUPAK RADA-SLIKARSKI PROCES

Kroz skice sam istraživala potrebne teksture te dubinu ili prozirnost slojeva, pokušavajući pronaći odgovarajuću formu koja bi odražavala “ideju slike”. Ovaj proces omogućio mi je eksperimentiranje s različitim tehnikama i materijalima, čime sam oblikovala suštinu koncepta koji sam željela prenijeti na platno.

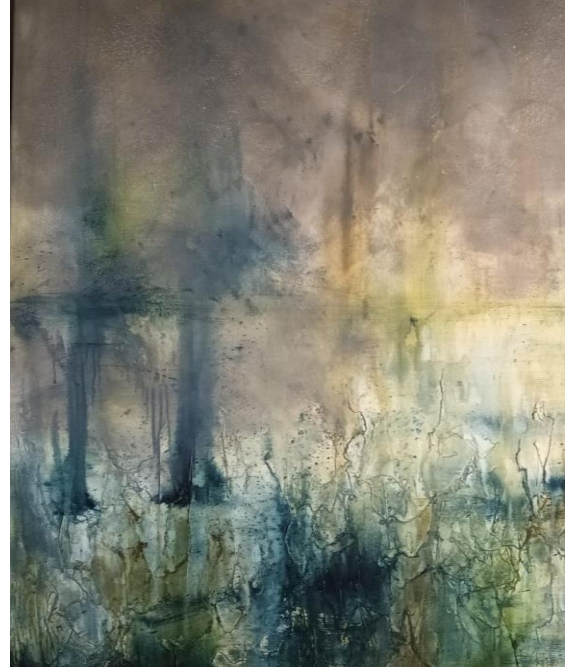
Nakon razrade skica, odlučila sam se za dimenzije okvira od 150x110 cm. Ove dimenzije odabrala sam kako bih omogućila promatraču da doživi osjećaj prisutnosti unutar ambijenta koji želim prikazati. Veličina platna pruža dovoljno prostora za izražavanje suptilnih slojeva i tekstura, čime se dodatno naglašava emocionalni intenzitet i atmosfera djela.

Svi radovi izvedeni su kombiniranom tehnikom na podlozi od teksturne paste te kombinacije tkanine, papira, pjeska. Akrilne boje odabrala sam zbog njihove karakteristike brzog sušenja, što mi je bilo od ključne važnosti s obzirom na to da sam slike gradila u slojevima. Ova tehnika omogućila mi je da brže postignem željenu dubinu i teksturu, te da zadržim dinamiku i spontanost u procesu stvaranja.

Tijekom slikanja, pomicala sam radove sa štafelaja na pod, okretala ih pod raznim kutovima kako bih postigla spontana prelijevanja boje, koja su se prirodno uklopila u cjelokupnu kompoziciju radova. Željela sam da promatrač sagleda cjelinu od tri platna ili usmjeriti pažnju na detalj unutar svakog okvira. Kroz ovaj proces „putovanja“ po radovima, promatrač bi mogao doživjeti trenutak usmjeravanja pažnje na specifične detalje, poput silueta ili poluprozirnih slojeva glazure, dok se istovremeno povezuje s cjelokupnom koncepcijom doživljavanja slika. Ovaj način interakcije omogućuje dublje uranjanje u kompleksnost djela, omogućujući promatraču da osjeti i razumije kako detalji i slojevi doprinose ukupnom emocionalnom i vizualnom iskustvu.

Sa drugoj strane imala sam zadatak privući gledatelja bliže formatu i prisiliti ga da proživi trenutke u kojima nije usmjeren na cjelinu, već gdje oko skakuće s jedne strane slike na drugu, s jednog elementa na drugi. Ovaj pristup omogućuje da promatrač postane aktivan sudionik u istraživanju djela, naglašavajući dinamičnost i složenost kompozicije, te potičući detaljno promišljanje i emocionalno angažiranje s različitim aspektima slike.

Ideja je bila stvoriti tri ambijenta, pri čemu bi svako središte, odnosno točka fokusa, završavala na jednom od tri platna. Ovim rasporedom oblika željela sam ispitati gdje se nalazi najvažnija točka u ovoj seriji. Treba li pažnja biti usmjerena na vatrenu raspetost, kaos i tamu, ili ipak na nebitnost i mirnost nesigurnog? Kroz ovaj pristup, nastojala sam istražiti kako različiti elementi i njihovo postavljanje utječu na percepciju važnosti i emocionalne težine unutar cijele kompozicije.

Slagala sam slojeve toplih i hladnih boja, povezujući ih tamnijim i svjetlijim nijansama sive i crne. Namjera mi je bila da, kroz ove slojeve, tople i hladne boje padnu u drugi plan, stvoriti privid kretanja stvarajući dojam da ih promatrač vidi kroz maglu. Ovaj pristup omogućuje stvaranje atmosfere u kojoj se boje stapaju i prelijevaju, čime se postiže efekat zamućenosti i dubine, te pruža promatraču osjećaj uranjanja u kompleksan emocionalni pejzaž.

6.FOTOGRAFIJE RADOVA

Nesigurnost 150x110cm

kombinirana tehnika – akrilne boje na platnu, akrilna pasta, pijesak, presvlaka

Uznemirenost 150x110cm

kombinirana tehnika – akrilne boje na platnu, akrilna pasta, pijesak, presvlaka

Nepredvidljivost 150x110cm

kombinirana tehnika – akrilne boje na platnu, akrilna pasta, pijesak, presvlaka

Neizvesnost 150x110cm

kombinirana tehnika – akrilne boje na platnu, akrilna pasta, pijesak, presvlaka

7.ZAKLJUČAK

Moj projekt nastao je kao rezultat dubokog promišljanja i refleksije nakon što sam čuo priče hrvatskih veterana Domovinskog rata. U tim razgovorima o godinama teških borbi svaki od njih je naglašavao da će najteži period tek započeti po završetku rata. Ova spoznaja potaknula me na istraživanje psiholoških i emocionalnih aspekata postratnog razdoblja, usmjerivši moj rad na prikaz vjerojatnih emocionalnih stanja, unutarnjih previranja i psiholoških tranzicija koje nastupaju u trenutku uspostavljanja mira. Cilj mi je bio, kroz umjetnički izričaj, razotkriti zastore budućnosti i ponuditi interpretaciju mogućih scenarija emocionalnog i egzistencijalnog postratnog iskustva.

Slikajući snažnim potezima i slojevitim tehnikama, otiskujući teksture i prekrivajući platna raznovrsnim bojama i materijalima, prenosila sam vlastitu energiju na površinu platna. Kroz ovaj proces, prolazila sam kroz faze oblikovanja usamljenosti i istraživanja podsvjesnog, posvećujući se dugotrajnim trenucima duboke introspekcije i kreativnog angažmana. Na taj način, upustila sam se ne samo u istraživanje emocija kao psihičkog procesa, već i u projekciju vlastitih misli u nešto opipljivo i materijalno. Ovaj proces omogućio mi je da preoblikujem apstraktne unutarnje doživljaje u konkretne umjetničke forme, stvarajući most između subjektivnog emocionalnog stanja i stvarnog, vizualnog izraza.

8.LITERATURA

- H. Foster, R. Krauss. Y.-A. Bois, B.Buchloch. Art Since 1900: Modernism, Antimodernism, Postmodernism, Thames&Hudson, London, 2004.
- Miško Šuvaković. Pojmovnik suvremene umjetnosti, Horetzky, Zagreb, 2005.
- Jakubin, M. (2003.) Vodič kroz povijest umjetnosti – vremenska lenta, Zagreb: Školska knjiga
- Boris Groys. Učiniti stvari vidljivima: Strategije suvremene umjetnosti, Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb, 2006.
- Don Thompson. The \$12 Million Stuffed Shark: The Curious Economics of Contemporary Art,2008
- Griselda Pollock, Vision & Difference: Femininity, Feminism and Histories of Art. Routledge, London, 1988.
- Kazimir Malevich Essays on art ,1969 London, Rapp & Whiting; Chester Springs, Pa., Dufour Editions
- Leonida Kovač. *Anonimalia: Normativni diskurzi i samoreprezentacija umjetnica 20.st.*, Izdanja Antibarbarus, Zagreb, 2010.
- Salvador Dalí, J.G. Ballard (Introduction) Diary of a Genius, March 1, 2007 ,Solar Books
- Steiner, R. (2002.) O elementalnim bićima u prirodi i ljudskom postojanju – predavanja Rudolfa Steinera, prev. D. Tkalec, Zagreb: Društvo za Waldorfsku pedagogiju Hrvatske